

Nieuw Nederlands Opera Front
Jaarverslag 2018

Voorwoord

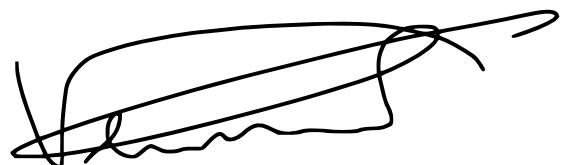
2018 was het jaar waarin het Nieuw Nederlands Operafront voor het eerst werkte met het concept in een 'pressure cooker setting' jong talent uit te dagen aan de slag te gaan met opera. Operafront zocht in 2018 zes jong, binnen- en buitenlands (opera)talent om een antwoord te verzinnen op de uitdaging waar het operagenre voor staat: hoe om te gaan met racistische en seksistische elementen uit de oude meesterwerken. In hetzelfde thema organiseerde Operafront voor het eerst een heus Baliedebat. Er werd een ware polemieek ontketend van *social media* tot in de landelijke pers. Een pennenstrijd en online discussie die tot lang na de uitvoeringen naklonk. 2018 was ook het jaar waarin we een aantal projecten in goede orde af hebben kunnen sluiten met het Fonds Podium Kunsten (Cosi Fan Tutte en Traviata Remixed) en met Ammodo. 2018 was ook het jaar van wissels in de Raad van Toezicht. Drie leden namen afscheid van Operafront en we mochten een waardevolle nieuwe voorzitter verwelkomen waardoor we kwamen tot een (nog) wendbaarder, slagvaardiger geheel. Financieel werd 2018 positief afgesloten. Met veel enthousiasme zien we de toekomst tegemoet!

Het Nieuw Nederlands Operafront is opgericht om de toekomst van de opera te onderzoeken. Daar is een snelle, wendbare, onafhankelijke organisatie voor nodig. Daarom probeerden we ons – ook in 2018 – niet te meten met gerenommeerde of opkomende operagezelschappen in binnen of buiten Nederland. Met Lotte de Beer als ons artistiek frontvrouw zetten we alles op alles om met een guerrillastrategie nieuwe methoden te onderzoeken voor het 'opera maken'. Nieuwe vormen, nieuwe werken, nieuwe stijlen. Tussen al onze persoonlijke werkzaamheden door streven we naar één productie per jaar. Zo kunnen we, gevoed door een gevarieerd, (inter-)nationaal netwerk, vanuit een voorhoedepositie de toekomst van het operagenre waarborgen. Opdat ook het toekomstige operapubliek kans heeft om te genieten van dit indrukwekkende genre. De ontwikkelingen in 2018 hebben hieraan significant bijgedragen. Grote dank gaat dan ook uit naar eenieder die dit samen met ons mooie gezelschap mogelijk heeft gemaakt.

Lotte de Beer // Artistiek directeur

Guido Vermunt // Zakelijk directeur

Index

- I. Bestuursverslag
  1. De stichting
    - i. Missie
    - ii. Organisatie en bestuur
  2. Activiteitenverslag
    - i. Hoge Kunst, Lage Woorden: Zauberflöte Revisited
    - ii. Baliedebat
    - iii. Workshopweek
    - iv. Bereik
    - v. Vorderingen ontwikkelplan in 2018
    - vi. SWOT-analyse

- II. Financieel verslag
  1. Jaarrekening 2018
    - i. Balans per 31 december 2018
    - ii. Staat van baten en lasten 2018
    - iii. Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening
    - iv. Toelichting bij de balans
    - v. Toelichting bij staat der baten en lasten
    - vi. Analyse van de verschillen tussen de begroting & resultaat

- III. Bijlagen
  1. Samenstellingsverklaring
  2. Vaststelling bestuur
  3. Vaststelling Raad van Toezicht

I. Bestuursverslag

1. De stichting: Nieuw Nederlands Operafront

Missie

Nieuw Nederlands Operafront is ervan overtuigd dat opera een belangrijke rol kan spelen in onze postmoderne samenleving, waarin mensen weer verlangen naar de grote, allesomvattende verhalen en gedeelde ervaringen. In een seculiere maatschappij zou kunst die functie kunnen vervullen die in andere systemen vervuld wordt door religie en ritueel: het centraal stellen van de grote levensvragen, het levendig houden van het debat over gewetenskwesaties, het plaatsen van individuele gevoelens in een groter geheel, het overschrijden van grenzen die in de samenleving heersen om die grenzen daarna opnieuw te kunnen definiëren vanuit een relevanter perspectief. Na een periode waarin het extreme individualisme de boventoon voerde in het postmodernisme, waarin nooit een waarheid werd beschreven maar iedereen zijn eigen verhaal mocht destilleren, lijkt er nu maatschappelijk enorm veel behoefte te ontstaan aan één extreme waarheid. Om te zorgen dat deze behoefte niet slechts vervuld wordt door populistische vertellers, of aangewend voor commerciële doeleinden, zou juist de kunst, met haar genuanceerde inzichten en vanuit haar verschillende perspectieven, deze taak op zich moeten nemen. Opera is daar het perfecte genre voor.

Organisatie

Het bestuur van stichting Nieuw Nederlands Operafront bestaat uit:

Artistiek leider Lotte de Beer
Zakelijk leider Guido Vermunt

Het bestuur van stichting Nieuw Nederlands Operafront wordt direct ondersteund door:

Dirigent Steven Sloane
Boekhoudster Zelfstandig administratiekantoor E. Bijsterbosch
Accountant Jos Stengs/Dubois & Co.

De Raad van Toezicht¹ van Stichting Nieuw Nederlands Operafront bestaat uit:

Voorzitter Bubo Damen
Lid Sigi Giesler
Lid Alexander Oliver

De stichting heeft haar statutaire zetel in de gemeente Amsterdam op de Tolstraat 80-3, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 52898563 en heeft d.d. 12-05-2011 een ANBI-status (dossiernummer 82 154; fiscaal nummer 8506 54 865).

---

¹ De voltallige Raad van Toezicht verricht zijn functie onbezoldigd

2. Activiteitenverslag 2018

Hoge Kunst, Lage Woorden: Zauberflöte Revisited

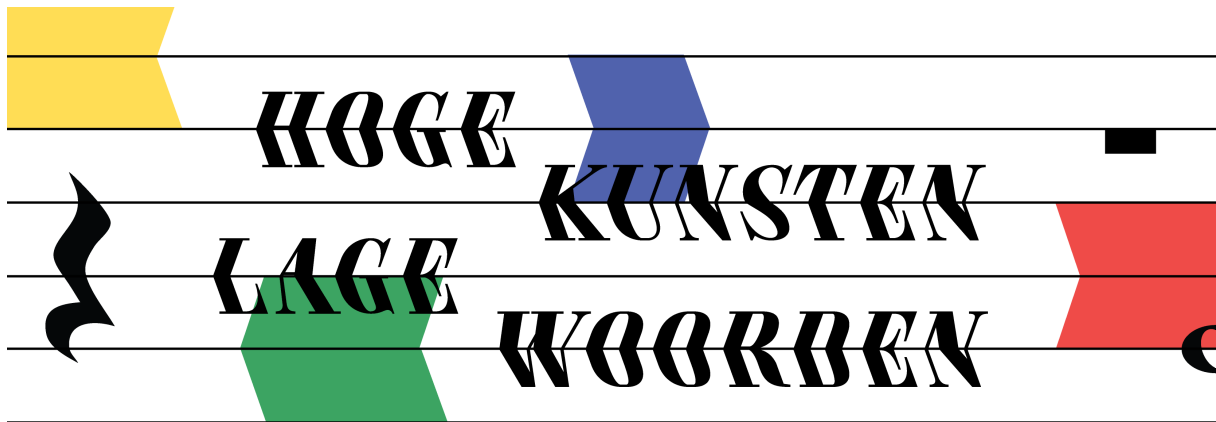
De aanleiding voor Operafrontproject van 2018, het Zauberflöte-project, werden geboren in Wenen waar de plannen van Lotte voor een grondige herwerking van de Zauberflöte rigoureuus van tafel werden geveegd. Het stuk moest daar in de oorspronkelijke versie gespeeld worden. Een versie waar de vrouwen niet in een afgrond storten in een happy end voor de happy few, waar geen zinnen als 'een vrouw doet weinig, maar praat veel' in voorkomen of waar zwarte zielen niet persé een zwart gezicht moeten hebben, werd niet geaccepteerd. Het bleek niet alleen exemplarisch voor de statische en vaak conservatieve operacultuur binnen de grote huizen, het bleek ook het perfecte aanknopingspunt voor het project voor 2018 van Operafront. De plannen die in Wenen van de tafel geveegd werden, konden we in Amsterdam prachtig oppakken.

Waar eerst een Othello (met ook een focus op de diversiteitskwesitie) op de rol stond voor 2018, werd in goede afstemming met het AFK het roer omgegooid: in 2018 ging Operafront aan de slag met Mozarts meesterwerk.

Het project dat Operafront in 2018, in samenwerking met de Balie en CT Collective van het Compagnietheater, ondernam bestond uit twee onderdelen:

1. een debat, met aansluitend;
2. een workshopweek.

De workshopweek eindigde in een presentatie van het in de workshopweek tot stand gekomen werk. Deze presentatie werd twee keer uitgevoerd in de grote zaal van het Compagnietheater.

Baliedebat

Op zaterdag 14 april 2018 organiseerde Operafront in samenwerking met de Balie een debatavond over het racisme en seksisme in de opera. Onder leiding van Nicole Terborg gingen we een uitverkochte zaal (90 man) en verschillende sprekers in gesprek over het thema.

- **Mèle Yamomo**, assistent-professor theaterwetenschappen, hield een lezing over hoe opera gebruikt werd als imperialistisch exportproduct in de Europese kolonies.
- **Lieke van Hoogerhuyze**, dramaturg en docent aan o.a. de universiteit van Amsterdam, hield een lezing over seksisme in de opera.
- **Alexandra Flood**, **Michael Wilmerink**, **Daan Boertien** namen het publiek samen met Lotte de Beer in vogelvlucht mee door het verhaal en de muziek van de Zauberflöte.
- Afsluitende gingen **Anthony Heidweiller**, **Erwin Roebroeks** en **Jarrood Francisco** met elkaar en de zaal in debat.

Online werd het debat 1.003 keer gestreamd via DeBalieTV. (848 keer via Youtube; 155 keer via Vimeo).

Workshopweek

Van 16 tot en met 22 mei nam Operafront het Compagnietheater over om samen met vier teams in vijf dagen, scènes uit de Zauberflöte af te stoffen en te ontdoen van hun seksistische en racistische tekst en metaforen. Vier teams van een schrijver en een regisseur of een schrijver/regisseur kozen in samenspraak met Lotte een fragment van ±20 minuten uit de Zauberflöte die hen het meest aansprak om te herwerken. Nieuwe teksten werden voorafgaand aan de werkweek grondig geschreven en in sommige gevallen werd de muziek zelfs herwerkt. In vier dagen werd vervolgens met een team van jonge zangtalenten, jonge vormgevingstalenten en acteurs op collaboratieve wijze een nieuwe regie gemaakt. Lotte de Beer was in de voorbereiding en het repetitieproces nauw betrokken in artistieke begeleiding, ontwerpersduo Clement en Sanou voor ondersteuning van de vormgevers. Gesprekken in de teams en onder de teams over de thematiek leidde tot nieuwe inzichten en vervolgens tot regiekeuzes of tot verdere wijzigingen in het libretto. De gemeenschappelijke lunches en diners waren een standaard ijkpunt van elkaars werkzaamheden gedurende de intensieve werkdagen. Op 21 en 22 april werden de resultaten voor publiek getoond in vier korte, nieuwe 'stukken' Zauberflöte onder muzikale begeleiding van drie jonge pianotalenten. Aansluitend gingen het publiek en de makers in gesprek.

Door de thematiek (seksisme en racisme) op een sensitieve manier te kunnen behandelen, hebben we met het samenstellen van de teams zoveel mogelijk gefocust op niet-mannen en niet-wit. Dat bleek nog knap lastig. Het onderwerp ligt gevoelig en vooral onder de niet-witte zangers heerst een angst om als 'te activistisch' te worden gezien en 'helemaal niet meer gevraagd te worden'. Om een vergelijking te maken met een land waar de diversiteitskwesatie al langer aan de oppervlakte ligt, nodigden we twee Amerikaanse schrijftalenten uit. Uiteindelijk is het casten van de zangers, in samenwerking met Alexander Oliver en het Internationaal Vocalisten Concours in 's-Hertogenbosch, tot in zekere mate gelukt. Een reality-check dat er weinig kleur in het Europese operabestand zit.

Team 1

Schrijver // **Camille Darby** (VS)
Regisseur // **Lisenka Heijboer** (NL)
Sopraan // **Alexandra Flood** (AUS)
Pianist // **Daan Boertien** (NL)

Team 2

Schrijver/Regisseur // **Minou Bosua** (NL)
Acteur // **Jopie Bosua** (NL)
Pianist // **Charlie Bo Meijering** (NL)
Vormgeving // **Liesje Knobel & Sarah Nixon** (NL)

Team 3

Schrijver/Regisseur // **Anousha Nzume** (NL)
Sopraan // **Nadège Meden** (FR)
Bariton // **Eddie Mofokeng** (Z-A)
Pianist // **Charlie Bo Meijering** (NL)
Vormgeving // **Yannick Verwey** (NL)

Team 4

Schrijver // **Ngozi Anyanwu** (VS)
Regisseur // **Nina Spijkers** (NL)
Sopraan // **Daisy Hartanto** (ID)
Bariton // **Lionel van Lawrence** (GB/DE)
Danser // **Henry O'Tawiah** (NL)
Danser // **Rex Clemensia** (NL)
Pianist // **Daan Boertien** (NL)
Vormgeving // **Vera Selhorst** (NL)

Het werden vier totaal verschillende stukken Zauberflöte. Het team van Camille Darby en Lisenka Heijboer zoomde in op de problematische rol van de Koningin van de Nacht, een 'vanzelfsprekend boosaardige'

moederfiguur, met de vraag waar die boosheid vandaan zou zijn gekomen. Minou Bosua zoomde ook in op de figuur van de Koningin van de Nacht, maar vanuit het thema: de (vaak onbesproken) opoffering bij het moederschap. In haar stuk was de muziek dragend en werd zang veranderd door spel en participatie van het publiek. Zo werden in haar stuk uiteindelijk alle moeders op het podium geroepen om in te gaan op de vraag "wat heeft het moederschap jou gekost". Het leidde tot zeer ontroerende momenten. Anousha Nzume herschreef niet alleen de tekst, maar herschreef in samenwerking met haar pianist Charlie Bo Meijering ook stukken van de muziek. Nzume zoomde in op de problematische rol van Monostatos. Voor het eerst zong Monostatos niet dat zijn "ziel zo zwart is als zijn gezicht", maar dat "black beautiful" is. Ook het team van Ngozi Anyanwu en Nina Spijkers gingen niet alleen met de tekst, maar ook met de muziek aan de slag. Zij gingen op zoek naar de roots van de zangers en hoe ze deze tot een onderdeel konden maken van het stuk. Zo voegde ze een Indonesisch muziek en een Afrikaanse dans toe aan het stuk. Zo vonden Papageno en Papagena elkaar juist niet omdat ze van dezelfde soort waren of om gelijkgestemdheid, maar vonden ze elkaar door te synchroniseren op ieders verschillende afkomst en op basis van wederzijds begrip.

Bereik

"Ik heb vroeger zo gehouden van opera. Waar ik eerst ontzettend veel naar opera's ging, is de rol van de vrouw in die opera's me zo ontzettend tegen gaan staan, dat ik al jaren niet meer gegaan ben. De vrouwelijke hoofdrol was óf waanzinnig, óf pleegde zelfmoord, óf speelde de hoer, de courtesane, de liaison dangereuse óf ze werd als dan niet "uitgelokt" verkracht. Dit project is een ware opluchting en geeft de nieuwe generatie hoop op een mooiere toekomst voor het operagenre." Dit was slechts een van de reacties van het publiek.

Operafront heeft in samenwerking met de Balie en het Compagnietheater ervoor gekozen om in te zetten op het 'niet-standaard' operapubliek. Dit blijkt een opgave, ook als vorm en inhoud rigoureus veranderd worden, en op een andere doelgroep afgestemd. Er is door het operagenre zo lang niet op deze bepaalde jonge, meer diverse doelgroepen afgestemd, dat de verbinding erg dun is. Dat hebben we met dit project aan den lijve ondervonden. De verkoop van de twee presentaties in het Compagnietheater viel dan ook tegen en bleef steken op 164, waar de ambitie zeker 300 was. Toch werd het tegenvallende bezoek ruimschoots via een andere weg goedgemaakt. Dit doordat iets anders duidelijk door ons project aan het licht werd gebracht: de soms zelfs bijna agressieve drang van een deel van de bestaande operaliefhebbers, opera te willen "beschermen" tegen "vernieuwing". Van social media tot aan de landelijke pers ontketenden het project een ware polemie. Voor- en tegenstanders van 'vernieuwing' beschreven via artikels of ingezonden stukken de pers. In totaal kwamen via 47 artikels, 6.180.237 mensen in aanraking met de thematiek die we met dit project aan wilden snijden. (Totaal gegenereerde mediawaarde van €127.627, waarvan 70,3% via print en 29,7% via web).

Statistieken

Mediawaarde
€ 127.627

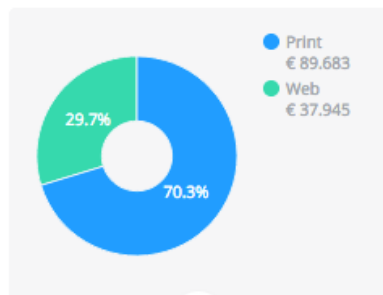

Berichten
47

Oplage/bereik
6.180.237

Mediumtype

Voor het Zauberflöte project hebben we door middel van de ontwikkelsubsidie een marketeer aan ons kunnen binden. Zij voegde niet alleen weer meer diversiteit toe aan het team, door ervaring en eerder werk kon zij zich ook richten op de gewenste diversiteit van onze publieksgroep. Naast de communicatie van onze coproductiepartners, kon Operafront de marketing zo veel specifiek richten. Zoals eerder beschreven heeft deze focus zich niet rechtstreeks vertaald in een volle zaal, maar net als in de pers is Operafront en de diversiteitskwesie binnen opera op social kanalen zichtbaarder geweest dan ooit. In de 5 dagen van de workshopweek heeft Operafront met Instastory's een onbetaald bereik gehad van gemiddeld 1.500 per dag met daarbovenop een betaald bereik van 2.000 per dag. Facebookberichten die een weergave gaven van de werkzaamheden van de werkweek bereikten in totaal zo'n 17.500 personen. In totaal heeft de extra marketingcampagne voor de werkweek zeker 30.000 mensen bereikt met een focus op: jong, zeer divers publiek dat niet perse bekend is met kunst in het algemeen of opera in het bijzonder.

Vorderingen ontwikkelplan AFK in 2018

In het ontwikkelplan beschreven we, naast de doorlopende beheerslasten, een aantal manieren om zowel qua verkoop van producties als publicitair stappen te kunnen zetten. O.a. het aantrekken van een coach, publicitaire ondersteuning en een impresariaat. Als organisatie, die tot nu toe per project gesubsidieerd werd, had Operafront eerder geen mogelijkheid voor deze grote ontwikkelstappen. De toekenning van het ontwikkelplan binnen de tweejarige subsidie van het AFK gaf hier tot een zekere hoogte ruimte voor. Waar we in 2017 momentum hebben moeten missen v.w.b. de toekenning van deze subsidie (het werd immers pas duidelijk dat de subsidie werd toegekend toen ons grote project van 2017 al bijna afgerond was), hebben we in 2018 meer ruimte gehad. Hierboven beschreven we het succes dat het in kunnen schakelen van een marketeer en het inschakelen van bijvoorbeeld een live registratie heeft gehad.

Voor de rest van de ontwikkelplannen moeten we stellen dat het sec hebben van extra financiële ruimte voor bepaalde functies niet perse de oplossing is. Bij het opstellen van de ontwikkelplannen hadden we rekening moeten houden dat er voor iedere extra functie of extra ontwikkeling, ook tijd nodig is van het MT van Operafront. Deze tijd was financieel niet geraamd en mede daardoor maar beperkt beschikbaar. Daarnaast blijkt uitbesteden van het uitzetten van opera aan een geschikt impresariaat voor het segment opera waar Operafront voor catert, schier onmogelijk. Samen met het ASKO | Schönberg is in de loop van 2018 zelfs gesproken over het opzetten van een eigen impresariaat voor (ver)nieuwe(nde) opera en klassieker muziek. Zo komt niet alleen het produceren, maar ook het verkopen van de opera vaak in de kleine organisatiekern terecht. We hebben de keuze gemaakt ons in 2018 te focussen op de kernwerkzaamheden van Operafront: het produceren van vernieuwende opera en een podium bieden voor nieuw talent en het aanspreken van een nieuw publiek. Nu er na een vacature van 3 maanden een nieuwe secretaris bij het AFK aan is genomen voor muziektheater, gaan we graag in gesprek over het eventueel inzetten van resterende ontwikkelsubsidie in 2019.

Daarnaast is belangrijk om te zeggen dat de vriendengroep van Operafront gestaag groeit; zij het niet in de traditionele 'vrienden' die in ruil voor een speciale behandeling bereid zijn geld te doneren. Wel in het aantal mensen rondom Operafront die bereid zijn 'veel' voor 'weinig (dan wel niets)' te doen. Dit gaat van de vrijwillige deelname van figuranten, tot de bereidheid van zeer ervaren krachten en kunstenaars om voor een relatief zeer laag bedrag steeds weer in te stappen bij een project. Jonge talenten als Alexandra Flood; maar ook mensen als Eva Maria Westbroek, Kirsten Schötteldreier en Anthony Heidweiller, die zich ook weer voor 2019 bereid hebben verklaart zich 'om niet' willen committeren aan de nieuwe Operafrontprojecten.

SWOT-analyse Nieuw Nederlands Opera Front in de komende jaren

Sterktes

1. Operafront is gericht op zoek naar het maken van toegankelijke uitvoeringen voor een breed publiek
2. Sterk onderscheidende positie in de (inter-) nationale operawereld
3. Door eerdere succesvolle samenwerkingen met o.a. het Grachtenfestival; Opera Forward Festival/De Nationale Opera; Lowlands groeit het aantal allianties om uit te putten gestaag
4. Steeds groter wordende (inter-)nationale bekendheid artistiek leider Operafront
5. De groep mensen/vakbroeders rondom Operafront die zich (ook weer) belangeloos in wilt zetten groeit gestaag
6. Operafront is een vehikel voor jonge talenten om zich te binden aan Lotte de Beer

Zwaktes

1. Kleine organisatie – veel functies binnen bedrijf uitgevoerd door de kleine kern die niet structureel tijd kan maken voor het doorlopend vervullen van deze functies
2. Het aantrekken van een structurele inkomstenstroom zorgt voor structurele verplichtingen welke weer zorgen voor een kostenverhoging of een verdere stijging van vrijwilligerswerk
3. Naamsbekendheid c.q. merknaam Operafront moet nog groeien
4. Opera is een relatief dure kunstvorm om te maken. Er moet relatief veel geld bij elkaar gebracht worden, zelf als het om kleine producties gaat.

Kansen

1. Grote (inter-)nationale operahuizen hebben toenemende behoefte aan randprogrammering en innovatieve ideeën en vormen
2. Door bekendheid artistiek leider is er een bereidheid van grote huizen/instellingen Operafront naar binnen te halen
3. Mensen verlangen steeds meer naar universele verhalen en gedeelde ervaringen
4. De doelgroep van Operafront beweegt zich in grote mate op social media. Communicatie op dergelijke platformen bestaan uit relatief kleine investeringen, maar zorgen voor een potentieel groot bereik onder een jong/nieuw publiek

Bedreigingen

1. Toenemende concurrentie van andere vormen van vrijetijdsbesteding
2. Toenemende financiële druk op subsidienten, sponsoren en op consumenten.
3. Belegen en stoffig imago van opera
4. Risicomijdende theaters willen het risico voor hernemingen niet dragen.
5. Het operagenre staat bij een nieuw, jong, divers publiek op achterstand door jarenlange verzuim deze groep aan te spreken

II. Jaarrekening 2018

Balans per 31 december 2018

	31-12-18	31-12-17
Activa		
vlottende activa		
<u>vorderingen</u>		
te ontvangen BTW	€ 112	€ 1.837
te ontvangen subsidies en bijdragen	€ 5.044	€ 20.044
overige overlopende posten	€ 13	€ 5.066
	€ 5.169	€ 26.946
<u>liquide middelen</u>		
NL24 INGB 0004 5502 46/r.c.	€ 41.876	€ 3.043
NL24 INGB 0004 5502 46/reserveringsrekening	€ 95.066	€ 120.000
	€ 136.941	€ 123.043
totaal activa	€ 142.110	€ 149.989
Passiva		
<u>algemene reserve</u>		
saldo begin boekjaar	€ 7.895	€ 14.605-
resultaat boekjaar	€ 27.977	€ 22.500
	€ 35.872	€ 7.895
<u>langlopende schulden</u>	€ -	€ -
<u>kortlopende schulden</u>		
crediteuren	€ -	€ 11.727
terug te betalen subsidie	€ 53.739	€ 24.624
vooritontvangen subsidies	€ 50.000	€ 103.493
administratie- en accountantskosten	€ 2.500	€ 2.250
	€ 106.239	€ 142.094
totaal passiva	€ 142.110	€ 149.989

Staat der Baten 2018

Baten	resultaat	goedgekeurde	resultaat
	2018	begroting	2017
	€	AFK 2018	€
	€	€	€
Publieksinkomsten			
publieksinkomsten binnenland			
- uitkopen	€ -	€ 36.000	€ 32.000
- partages	€ 1.363	€ -	€ -
Totaal publieksinkomsten	€ 1.363	€ 36.000	€ 32.000
Sponsorinkomsten	€ -	€ 10.000	€ 2.500
Overige inkomsten			
vergoedingen coproducent	€ 38.413	€ 22.500	€ 3.643
overige inkomsten	€ -	€ -	€ -
Totaal overige inkomsten	€ 38.413	€ 22.500	€ 3.643
Totaal directe opbrengsten	€ 39.775	€ 68.500	€ 38.143
Indirecte opbrengsten	€ -	€ -	€ -
Totaal opbrengsten			€ 38.143
Bijdragen AFK Kunstenplan	€ 54.354	€ 100.000	€ 64.777
Overige subsidies uit publieke middelen			
structureel	€ -	€ -	€ -
incidenteel	€ -	€ 35.000	€ 57.250
	€ -	€ 35.000	€ 57.250
Bijdrage uit private middelen	€ -	€ 100.000	€ 57.601
Totaal publieke en private middelen	€ 54.354	€ 235.000	€ 179.628
TOTAAL BATEN	€ 94.130	€ 303.500	€ 217.770
INKOMSTENQUOTES			
berekende eigen inkomensquote	42%	56%	44%

Staat der lasten 2018

Lasten	resultaat	goedgekeurde	resultaat
	2018	begroting	2017
	€	AFK 2018	€
	€	€	€
Beheerlasten			
beheerlasten personeel	€ 1.500	€ 21.500	€ -
beheerlasten materieel	€ 6.198	€ 13.500	€ 7.342
TOTALE BEHEERLASTEN	€ 7.698	€ 35.000	€ 7.342
Activiteitenlasten personeel	€ 39.073	€ 178.800	€ 143.713
Activiteitenlasten materieel	€ 47.372	€ 89.700	€ 66.881
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN	€ 86.445	€ 268.500	€ 210.594
TOTALE LASTEN	€ 94.143	€ 303.500	€ 217.936
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	€ 13-	€ -	€ 166-
Saldo rentebaten/lasten	€ 13	€ -	€ 66
Saldo bijzondere baten en lasten	€ 27.977	€ -	€ 22.600
EXPLOITATIERESULTAAT	€ 27.977	€ -	€ 22.500
	€ -	€ -	€ -
RESULTAAT	€ 27.977	€ -	€ 22.500

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig wetgeving en richtlijnen die verwoord zijn in het "Handboek verantwoording meerjarige subsidies" van het AFK.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Toelichting bij de balans per 31 december 2018

ACTIVA

	31-12-18	31-12-17
overlopende activa		
<u>vorderingen</u>		
<i>te ontvangen btw</i>		
te ontvangen btw kwartaal IV	€ 111	€ 1.837
te ontvangen btw op suppletie	€ 1	€ -
	<u>€ 112</u>	<u>€ 1.837</u>
<i>te ontvangen subsidies en bijdragen</i>		
Stichting Ammodo: bijdrage 2016-2018	€ -	€ 15.000
AFK: Kunstenplan 2017-2018	€ 5.044	€ 5.044
Te ontvangen subsidies en bijdragen :	€ 5.044	€ 20.044
<i>Overige overlopende posten</i>		
te ontvangen rente op spaarrekening	€ 13	€ 66
voortuitbetaalde kosten opslag decor	€ -	€ 5.000
	<u>€ 13</u>	<u>€ 5.066</u>
<u>liquide middelen</u>		
NL24 INGB 0004 5502 46/r.c.	€ 41.876	€ 3.043
NL24 INGB 0004 5502 46/reserveringsrekening	€ 95.066	€ 120.000
	<u>€ 136.941</u>	<u>€ 123.043</u>
TOTAAL ACTIVA	<u><u>€ 142.110</u></u>	<u><u>€ 149.989</u></u>

PASSIVA

algemene reserves

saldo begin boekjaar	€ 7.895	€ 14.605-
resultaat boekjaar	€ 27.977	€ 22.500
	€ 35.872	€ 7.895

langlopende schulden

€	-	€	-
---	---	---	---

kortlopende schulden

crediteuren	€ -	€ 11.728
a) terug te betalen subsidie FPK Cosí fan Tutte	€ -	€ 9.624

a) terug te betalen subsidie FPK Traviata Remixed	€	-	€	15.000
b) vooruitontvangen bijdrage FPK voor Caliban	€	50.000	€	50.000
c) vooruitontvangen subsidie AFK: tweejarige subsidie	€	-	€	36.093
c) terug te betalen subsidie AFK: tweejarige subsidie	€	53.739	€	-
d) vooruitontvangen subsidie Stichting Ammodo	€	-	€	17.399
	€	<u>103.739</u>	€	<u>128.117</u>

overige overlopende posten

accountantskosten jaarrekening	€	1.500	€	1.500
kosten administratiekantoor kw IV en jaarrekening	€	1.000	€	750
	€	<u>2.500</u>	€	<u>2.250</u>

TOTAAL PASSIVA

€	<u>142.110</u>	€	<u>149.989</u>
---	----------------	---	----------------

- a) Subsidies en verplichtingen voor Cosi fan Tutte en Traviata Remixed zijn in samenspraak met het FPK afgerond
- b) de vooruitontvangen bijdrage van het FPK betreft de tournee van Caliban
- c) Subsidies van het AFK betreffen het tweejarig kunstenplan 2017-2018. Vervolg dan wel afronding wordt in overleg met het AFK bepaald in 2019
- e) Subsidies en verplichtingen voor bijdrage Stichting Ammodo zijn in samenspraak met stichting Ammodo afgerond

Toelichting bij staat der baten en lasten 2018

BATEN	2018	2017
Directe opbrengsten		
<u>publieksinkomsten</u>		
uitkopen binnenland	€ -	€ 32.000
partage	€ 1.363	€ -
	<u>€ 1.363</u>	<u>€ 32.000</u>
<u>sponsorinkomsten</u>		
in natura	€ -	€ 2.500
<u>overige inkomsten</u>		
bijdragen in natura De Balie en Amerpodia	€ 38.413	€ -
coproductiebijdrage Asko Schönberg Caliban	€ -	€ 3.643
diverse baten	€ -	€ -
	<u>€ 38.413</u>	<u>€ 3.643</u>
Indirecte opbrengsten		
indirecte opbrengsten	€ -	€ -
Totaal opbrengsten	€ 39.775	€ 38.143
Subsidies en bijdragen		
<u>bijdrage AFK: Kunstenplan</u>		
AFK: tweejarige subsidie	€ 54.354	€ 64.777
	<u>€ 54.354</u>	<u>€ 64.777</u>
<u>overige subsidies uit publieke middelen: incidenteel</u>		
FPK: productiekosten en libretto Caliban	€ -	€ 31.250
AFK: compositie Caliban	€ -	€ 26.000
	<u>€ -</u>	<u>€ 57.250</u>
<u>bijdrage uit private middelen</u>		
Stichting Ammodo: driejarige overeenkomst	€ -	€ 57.601
	<u>€ -</u>	<u>€ 57.601</u>
Totaal publieke en private middelen	€ 54.354	€ 179.627
TOTALE BATEN	<u>€ 94.130</u>	<u>€ 217.770</u>
LASTEN		
<u>beheerlasten personeel</u>		
zakelijke leiding	€ 1.500	€ -
overige personele kosten	€ -	€ -
	<u>€ 1.500</u>	<u>€ -</u>
<u>beheerlasten materieel</u>		
huur kantoor	€ -	€ 500
kantoorbenodigdheden	€ 98	€ -
kantoorautomatisering	€ 231	€ 278
telefoon- en internetkosten	€ -	€ 19
assuranties	€ 303	€ 378
administratiekosten	€ 1.874	€ 1.000
accountantskosten	€ 1.500	€ 1.500
bankkosten	€ 143	€ 148
onkosten bestuur	€ 134	€ -
reis- en verblijfskosten	€ 15	€ -
opslag	€ 1.800	€ 3.400
overige kantoorkosten	<u>€ 101</u>	<u>€ 118</u>
	€ 6.198	€ 7.342

TOTALE BEHEERLASTEN	€	7.698	€	7.342
<u>activiteitenlasten personeel:</u>				
artistieke staf	€	11.240	€	6.000
zangers	€	4.657	€	24.000
musici	€	-	€	25.143
overige artiesten	€	3.000	€	-
dirigent	€	-	€	9.500
repetitie-assistent	€	2.790	€	4.170
compositie en adaptatie	€	-	€	38.000
productiepersoneel	€	11.636	€	14.600
technisch personeel	€	500	€	-
lichtontwerp en stagedesign	€	4.450	€	18.250
haar- en make-up	€	-	€	500
financiële verantwoording	€	800	€	3.050
overig personeel	€	-	€	500
	€	<u>39.073</u>	€	<u>143.713</u>
<u>activiteitenlasten materieel</u>				
zaalkosten (inclusief inhuur en aanpassingen)	€	29.659	€	11.520
techniek	€	940	€	7.272
orkestbenodigdheden	€	1.048	€	273
huur repetitieruimte	€	-	€	1.968
decors, kostuums, rekwisieten	€	1.979	€	20.083
reis- en verblijfskosten	€	7.898	€	18.620
transportkosten	€	-	€	1.815
assuranties	€	683	€	976
overige materiële lasten	€	<u>1.624</u>	€	<u>554</u>
	€	<u>43.831</u>	€	<u>63.081</u>
		2018		2017
<u>marketing</u>				
honoraria PR-marketing	€	1.500	€	-
film en video	€	1.370	€	3.800
overige kosten PR	€	<u>671</u>	€	<u>-</u>
	€	<u>3.541</u>	€	<u>3.800</u>
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN	€	<u><u>86.445</u></u>	€	<u><u>210.594</u></u>
<u>diverse baten en lasten</u>				
diverse lasten voorgaand boekjaar	€	5.000-	€	-
diverse baten voorgaand boekjaar	€	<u>32.977</u>	€	<u>22.600</u>
	€	<u>27.977</u>	€	<u>22.600</u>

Het saldo bijzondere baten en lasten à € 27.977,- bestaat uit projecten uit voorgaande jaren die in 2018 in samenspraak met de bijdragende fondsen (het FPK en het Ammodofonds) werden afgerond: Traviata Remixed (2016) en Così fan Tutte (2014). De vooruitbetaalde lasten van de decoropslag van € 5000,- werden hierop in mindering gebracht.

Analyse van de verschillen tussen de begroting van het AFK 2017-2018 en de realisatie 2018

	realisatie 2018	begroting 2018	verschil	%
Publieksinkomsten	1.363	36.000	-34.637	-96%
Sponsorinkomsten	0	10.000	-10.000	-100%
Overige inkomsten	38.413	22.500	15.913	71%
Bijdrage AFK Kunstenplan 2017-2018	54.354	100.000	-45.646	-46%
Overige subsidie uit publieke middelen	0	35.000	-35.000	-100%
Bijdrage uit private middelen	0	100.000	-100.000	-100%
Beheerlasten	7.698	35.000	-27.302	-78%
Activiteitenlasten	86.445	268.500	-182.055	-68%

Toelichting op het verschil in begroting en realisatie van de Baten en Lasten

Publieksinkomsten, sponsorinkomsten en overige inkomsten: Waar bij de begroting en het opstellen van de activiteiten in 2018 gedacht werd in vormen van uitkoopsommen dan wel sponsoring, zijn we in de onderhandelingen uiteindelijk tot een co-productiebijdrage in natura gekomen. D.w.z. o.a. zaalhuren en technieken werden in facturen al teruggebracht tot nihil. Waar publieks- en sponsorinkomsten tegenvallen wordt dit ten dele opgevangen door bijdragen in natura onder de overige inkomsten. Daarnaast ontbrak het de organisatie aan mankracht en tijd om sponsorinkomsten te werven. Het betrekken van bijvoorbeeld 'gevers' in de vorm van vrienden blijkt tussen het aanvragen en het produceren binnen de kleine organisatie niet te realiseren.

Bijdrage AFK Kunstenplan 2017-2018: In goede samenspraak met het AFK werd de beschikking voor 2018 teruggebracht met €28.870. Daarnaast is niet alle beschikbare subsidie aangewend. Vervolg dan wel afronding wordt in overleg met het AFK bepaald in 2019.

Bijdrage uit private middelen: Door de beslissing van het AFK de subsidie terug te brengen, moest het plan voor het in meer jaren uit te bouwen Zauberflöteproject worden bijgesteld. We besloten ons te concentreren op het belangrijkste onderdeel dat met de bijdrage van het AFK kon worden uitgevoerd. Aanvraagmogelijkheden voor andere delen (die uit private middelen waren geraamd) vervielen op deze manier.

Beheerslasten: De beheerslasten vallen significant lager uit. Dit komt omdat de budgetten voor het ontwikkelplan á € 11.074,- in 2018 niet zijn uitgegeven. De ontwikkelkosten die zijn uitgegeven zijn meegenomen in de activiteitenlasten. Dit lichten we uitgebreider toe in het jaarverslag. Daarnaast waren er in de begroting voor de dekking van beheerslasten extra inkomsten opgenomen. Toen deze niet gerealiseerd bleken te kunnen worden; is ook bezuinigd op de plannen van de eerder begrootte beheerslasten. Bestuur en medewerkers hebben er bijvoorbeeld weer voor gekozen om veel hun eigen kosten niet te declareren. Daarnaast was er een bedrag begroot voor het huren van een kantoor en de bijbehorende kosten waar de Stichting op bezuinigd heeft. Zowel personele als materiele beheerslasten vielen hierdoor lager uit (personeel €1.500 t.o.v. €21.500 begroot; materieel €6.198 t.o.v. €13.500 begroot).

Activiteitenlasten: Waar bij het opstellen en het indienen van de tweejarige subsidieplannen nog uit werd gegaan van een Otello-productie van 6 voorstellingen, zijn we ultimo 2017 in gesprek gegaan met het AFK over het bijstellen van deze plannen. In goed overleg zijn de plannen gewijzigd en is de subsidiebeschikking (met bijbehorend bedrag) hierop in 2018 al bijgesteld. (zie beschrijving onder 'Bijdrage AFK Kunstenplan 2017-2018').

Toelichting Solvabiliteit en Liquiditeit

<i>Solvabiliteitspercentage</i>	2017	% 2017	2018	% 2018
Vreemd vermogen	142.094	95%	106.239	75%
Totale vermogen	149.989		142.110	

Omdat aan Nieuw Nederlands Opera Front door subsidieën projectsubsidie wordt verstrekt, kan er slechts in beperkte mate met deze projecten eigen vermogen opgebouwd worden. De langlopende schuldeisers zijn in 2017 komen te vervallen waardoor de solvabiliteit is verbeterd. In 2018 hebben we deze stijgende lijn aan kunnen houden.

Liquiditeit

Vorderingen	26.946	5.169
Liquide middelen	123.043	136.941
Vlottende activa	149.989	142.110
Kortlopende schulden	142.094	106.239
Netto werkkapitaal	7.894	35.871

Liquiditeitspercentage

	2017	2018
Current Ratio	1,06	1,34
Quick Ratio	1,06	1,34

De Stichting kan op korte termijn aan haar betalingsverplichtingen voldoen.

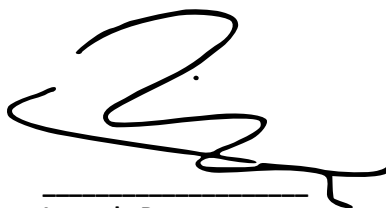

Ter vaststelling van jaarverslag 2018, Amsterdam, 22 maart 2018

Het bestuur

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the end.

Guido Vermunt
Directeur, Zakelijk leider

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized 'L' and 'B' with a horizontal line at the bottom.

Lotte de Beer
Directeur, Artistiek leider

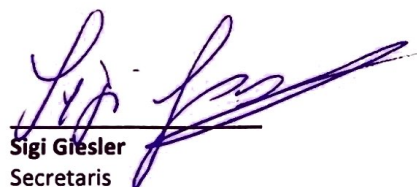

Ter vaststelling van jaarverslag 2018, Amsterdam, 22 maart 2018

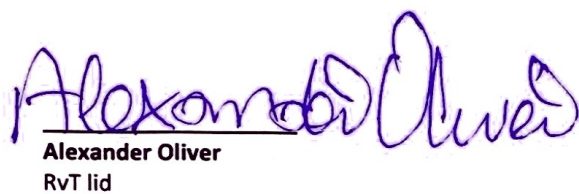
De Raad van Toezicht

Bubo Damen
Voorzitter

Sigi Giesler
Secretaris

Alexander Oliver
RvT lid